

інноваційними інструментами, такими як штучний інтелект і гейміфікація, без сумніву, стануть цінним засобом для підвищення якості мовної освіти та розвитку міжкультурної компетентності.

Література:

1. Кочубей Н. В. Діджиталізація освіти: між свободою самовираження та небезпекою втрати себе. Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи : колективна монографія / за ред.. В. В. Любарець, Н. В. Бахмат. Київ: Міленіум, 2020. С. 30–36.
2. Левченко Т. І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція: монографія. Вінниця: Нова книга, 2007. 656 с.

Штучний інтелект як складник медіадидактики вищої школи:

проблеми та перспективи

Онкович Г.В.

*доктор педагогічних наук, професор,
Спілка журналістів України
м. Київ, Україна
e-mail: onkan@ukr.net*

Білецький В.С.

*доктор технічних наук, професор,
професор НТУ «Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна
e-mail: ukcdb2021@ukr.net*

Адамія З.К.

*доктор філологічних наук, професор Грузинського міжнародного університету
GIU, Директор Грузино-українського інституту мов та культури
Директор Інституту Славістики Академії наук Цхум-Абхазії
м. Тбілісі, Грузія
e-mail: a.zoia777@gmail.com*

Білецький В.В.

*кандидат філософських наук, доцент,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна
e-mail: biletsk750@gmail.com*

Сьогодні надактуальною є проблема цифровізації освіти, а саме застосування штучного інтелекту (ШІ), який автори пропонують розглядати як

складник медіадидактики, у освіті, зокрема, в електронному інформаційно-освітньому середовищі (ЕІОС) університету. Можливі функції ШІ в рамках медіадидактики: адаптивне навчання, індивідуалізація навчання, автоматизація оцінювання знань, пошук і сортування інформації, створення навчальних матеріалів. У контексті наукових досліджень застосування ШІ, зокрема, полягає в аналізі великих банків даних, автоматизації пошуку літератури, моделюванні і симуляції процесів та об'єктів. Практика використання ШІ в навчальному процесі може істотно підвищити ефективність і швидкість здобуття освіти, зробити її доступнішою та гнучкішою, а також забезпечити персоналізований підхід до кожного студента. Водночас важливо ретельно підходити до розв'язання етичних та технологічних питань, що виникають у процесі інтеграції ШІ в освіту, зберігати баланс між традиційними методами навчання та новітніми технологіями.

Можна виділити такі етапи розвитку специфічного розділу інформатики, який сьогодні ми називаємо «штучний інтелект» (ШІ): 1950: Алан Тюрінг публікує “Computing Machinery and Intelligence”, впроваджує тест Тюрінга як критерій машинного “мислення”[1]. 1956–1970-ті: поява ресурсів Logic Theorist, General Problem Solver, ELIZA, Shakey [2]. 1980-ті: розквіт експертних систем ШІ у бізнесі, медицині (наприклад MYCIN), розвиток нейромереж [3]. 1997: програма Deep Blue від IBM перемагає Гаррі Каспарова у шахах [4]. 2010 – до сьогодні: стрімкий і розгалужений розвиток машинного навчання, deep learning, поява трансформерів у 2017 році [5]. 2020-ті роки: масштабування LLM (ChatGPT, Google Gemini), широка інтеграція ШІ в повсякдення та виклики етики [6].

У освіті ШІ використовується в таких царинах: персоналізоване навчання; системи автоматизованого оцінювання; адаптивні платформи; інтерактивні помічники, наприклад, такі як ChatGPT.

Історично інтеграція ШІ в освіту почалася з автоматизації оцінювання, адаптивного навчання та експертних систем, які застосовувалися для тренування певних навичок.

Сучасні LLM-асистенти (ChatGPT, Gemini), чий режим навчання («Study Mode») розроблені для підтримки мислення через запитання, персоналізоване пояснення, роздуми businessinsider.com виконують медіа дидактичні функції, що дозволяє розглядати ШІ як продовження розвитку медіадидактики в сучасному цифровізованому суспільстві.

З початку XXI століття медіадидактика зазнає істотних змін через бурхливий розвиток цифрових технологій, інтернету, інтерактивних платформ. З'являються концепції електронного навчання (e-learning), дистанційної освіти, змішаного навчання (blended learning). Медіа вже не лише засіб передачі інформації, а інструмент конструювання знань, комунікації, колаборації [7-9].

Подальша інтеграція у цифрове освітнє середовище (2010-2020-ті рр.) включає активне впровадження мобільного навчання (m-learning), штучного інтелекту в освіті, адаптивних систем. Медіадидактика досліджує, як дизайн цифрового контенту впливає на навчання, і як технології змінюють роль викладача [10, 11].

На рівні навчальних закладів актуальною задачею є розробка і впровадження електронного інформаційно-освітнього середовища (ЕІОС) навчальної організації, яке є цілісною системою, до якої входять:

- єдина база даних, яка містить впорядковану інформацію про успішність студентів, їх та викладачів персональні дані, рейтинги, навчальні програми, розподіл навантаження тощо, конспекти лекцій, навчальні відеоматеріали;

- інтернет-портал з необхідністю забезпечення кожного студента, викладача чи адміністратора особистим кабінетом з функціями і можливостями, які корелюють з мірою їх відповідальності і рівнем компетентності;

- канали комунікації зі студентами, з абітурієнтами, з навколишнім соціальним середовищем;

- дидактичний і організаційний програмний інструментарій, базований на ШІ, який забезпечує рух навчальної чи адміністративно важливої інформації.

Прикладами ЕІОС в українських університетах є Платформа: Moodle (Компоненти: відеолекції, електронні тести, бібліотека, новини, календар подій), Платформа: Sikorsky LMS (Компоненти: курси, спілкування з викладачами, тести, аналітика навчання), Платформа: e-learning. Пропонує доступ до матеріалів курсів, можливість проходження дистанційного навчання.

Медіадидактика + ШІ розширюють предмет дослідження до VR/AR, ігрових технологій, персоналізованого навчання. VR і AR технології – два підходи до створення імерсивних цифрових середовищ. VR (віртуальна реальність) повністю занурює користувача у штучний світ, ізолюючи його від реального, тоді як AR (доповнена реальність) накладає цифрові елементи на існуючу реальність, збагачуючи її [12, 13]. Разом з тим, продовжують активно розвиватися різновиди медіадидактики – благодидактика, сайтодидактика, вебінародидактика, вікідидактика та ін., прикладне їх застосування – інженерна, медична, юридична та ін. благодидактика, [14 - 16].

В рамках медіадидактики ШІ, завдяки своїм можливостям обробляти великі обсяги інформації, навчати та адаптуватися до різних навчальних контекстів, має потенціал виконувати такі функції [17-19]:

1. Адаптивне навчання.
2. Індивідуалізація навчання.
3. Автоматизація оцінювання.
4. Пошук і сортування інформації.
5. Створення навчальних матеріалів.

У контексті наукових досліджень його застосування доцільне в наступному [20-29]:

- аналіз великих банків даних;
- автоматизація пошуку літератури;
- моделювання та симуляції.

Перевагами ШІ є персоналізація навчання, швидкість, доступність.

Недоліки: Надмірне залучення ШІ приведе до зниження критичного мислення у студентів. Небезпека тут полягає у догматичному сприйнятті інформації, яку генерує ШІ, безумовній довірі до неї, яка базується на міфі про те, що ШІ не може помилятися або фальсифікувати реальність. Крім цього, різке зменшення контактів «людина-людина» («студент-викладач», «студент-студент») неодмінно спричиняє редукцію соціально корисних навичок академічної комунікації – дискусії, мозкового штурму, навіть елементарного спілкування. У разі вільного графіку навчання можуть також редукуватися дисциплінованість, педантичність, пунктуальність. Тобто мова йде про примітивізацію особистості – її деградацію. Крім того, існують технічні обмеження ШІ: не всі навчальні платформи здатні адекватно реагувати на динамічні потреби студентів, особливо в контексті глобальних криз чи інших форс-мажорних обставин. Практика використання ШІ показує його чутливість (адаптацію) до формулювання запиту – відповіді ШІ по суті в паралельних запитах неоднакові і сильно залежать від редакції запиту. Спостерігаються збої в опису персоналій, а також бібліографічних даних наукових видань (статей, книг тощо). Все це вимагає додаткової верифікації інформації одержаної за допомогою ШІ.

Висновки.

1. Штучний інтелект є потужним інструментом, який має великий потенціал для розвитку медіадидактики, вносячи нові можливості для адаптивного та індивідуалізованого навчання. Використання ШІ в навчальному процесі може істотно підвищити ефективність і швидкість освіти, зробити її доступнішою та гнучкішою, а також забезпечити персоналізований підхід до кожного студента.

2. Кожен сучасний навчальний заклад повинен мати цілісне електронне інформаційно-освітнє середовище (ЕІОС), адаптоване до застосування ШІ та різних видів медіадидактики.

Література:

1. Turing A. M.. Computing machinery and intelligence. *Mind*, Volume LIX, Issue 236, October 1950, Pages 433–460, URL: <https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433>
2. History and Evolution of Artificial Intelligence: From Early Dreams to Today’s Reality. URL: https://globalai.vision.com/ai-articles/history-evolution-artificial-intelligence/?utm_source=chatgpt.com
3. The history of artificial intelligence URL: https://www.bosch.com/stories/history-of-artificial-intelligence/?utm_source=chatgpt.com
4. AI is entering an 'unprecedented regime.' Should we stop it - and can we - before it destroys us? URL: https://www.livescience.com/technology/artificial-intelligence/ai-is-entering-an-unprecedented-regime-should-we-stop-it-and-can-we-before-it-destroys-us?utm_source=chatgpt.com
5. Defense Advanced Research Projects Agency, “Toward Machines that Improve with Experience,” March 16, 2017. URL: https://nij.ojp.gov/topics/articles/brief-history-artificial-intelligence?utm_source=chatgpt.com#note10
6. Education becomes a new battlefield in the AI war between OpenAI and Google. URL: https://www.businessinsider.com/chatgpt-study-mode-openai-google-gemini-education-2025-7?utm_source=chatgpt.com
7. Brinker K. *Didaktische Medienkunde.*– Berlin : Cornelsen, 1985.
8. Anderson T. *The Theory and Practice of Online Learning.* Athabasca : Athabasca Univ. Press, 2008.
9. Кухаренко В. М., Соколова Т. С. *Дистанційне навчання: навч. посіб.* Харків : НТУ «ХП», 2008.
10. Онкович Г. В. Медіаосвіта: сучасний стан і перспективи розвитку. *Мова і культура.* 2009. Вип. 12. Т. XI (136). С. 39–45.
11. Siemens G. *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age.* *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning.* 2005.
12. Хобзей Н. О. *Цифрові технології в освіті: теорія і практика.* Київ : ІМЗО, 2020.
- Redecker C., Punie Y. *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu).* – Luxembourg : JRC Science for Policy Report, 2017.
13. Васильєва Г. П. *Медіадидактика цифрової школи.*– Київ : НАПН України, 2021
14. Онкович Г.В., Білецький В.С., Онкович А.Д. Інтернет-дидактика як «парасольковий» термін». *SCIENTIA: збірник наукових праць за матеріалами III Міжнародної науково-теоретичної конференції «Science of XXI century: development, main theories and achievements»* (02.12.2022, м. Хельсінкі, FIN), С. 101-107. <https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/view/02.12.2022>
15. Білецький В., Онкович Г., Соколовська Л. Синергетичний ефект від застосування вікі-, кіно-, сайто-, блоґо-, вебінародидактики та електронних бібліотек у сучасній університетській освіті і науці. *Innovative development of science, technology and education : proc. of the 8th Intern. sci. and practical conf., Vancouver, Canada, May 9-11, 2024* / ed. Komarytsky M. L. Vancouver, Canada : Perfect Publishing, 2024. P. 340-350. <https://sci-conf.com.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovative-development-of-science-technology-and-education-9-11-05-2024-vankuver-kanada-arhiv/>.
16. Онкович Г., Білецький В.р. Стан медіадидактики в Україні. /XXI International Scientific and Practical Conference «Challenges and problems of modern science», April 17-18, 2025, London, United Kingdom. 158 p. P.82-86. <https://conference-w.com/.../04/GB.L-1718042025.pdfAbstracts> <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/88706>
17. Russell, S., Norvig, P. *Artificial Intelligence: A Modern Approach.* 4th ed. Pearson, 2020. Університетський підручник.

18. Toosi, A., та ін. *A Brief History of AI: how to prevent another winter*. 2021. Режим доступу: <https://arxiv.org/abs/2107.10292>.
19. Schmidhuber, J. *Annotated History of Modern AI and Deep Learning*. 2022. Режим доступу: <https://arxiv.org/abs/2212.11214>.
20. Колеснікова О. В. Штучний інтелект в освітньому процесі: теоретичні аспекти та практичне застосування. Київ : Освіта, 2019.
21. Мельник О. В. Медіадидактика в умовах цифровізації освіти. Харків : Харківський нац. ун-т, 2020.
22. Павлов І. О. Використання штучного інтелекту в освіті: можливості та виклики. Львів : Наукова думка, 2018.
23. Anderson C. *Artificial Intelligence in Education: Theories, Applications, and Challenges*. New York : Springer, 2018.
24. Selwyn N. *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London : Bloomsbury Academic, 2020.
25. Tulodziecki G. *Medien in Erziehung und Bildung*. 3. Aufl. Bad Heilbrunn : Klinkhardt, 1997. S. 45.
26. Hagemann W. Von den Lehrmitteln zu den Neuen Medien - 40 Jahre schulbezogener Medienentwicklung und Mediendiskussion // In: Herzig B. (Hrsg.). *Medien machen Schule. Grundlagen, Konzepte und Erfahrungen zur Medienbildung*. Bad Heilbrunn : Klinkhardt, 2001. S. 31.
27. McLuhan M. *Understanding Media: The Extensions of Man*. New York : McGraw-Hill, 1964.
28. Суконкін В. І. Педагогічні технології в умовах інформаційного суспільства. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009.
29. Tulodziecki G. *Medienpädagogik: Konzeption und Beispiele zur Integration in Schule und Unterricht*. Bad Heilbrunn : Klinkhardt, 1997.

Використання кейс-методу у вивченні іноземної (англійської) мови юридичного спрямування

Прозар Н. А.

*старший викладач кафедри мовної підготовки
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна
e-mail: vladadeny@gmail.com*

Кузема В. С.

*студентка 2 курсу
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна
e-mail: victoriakuzema@gmail.com*

Як відомо, англійська мова – це мова міжнаціонального спілкування, і вона є важливою складовою життя принаймні 1,5 млрд. людей. Англійська